

Türkiye’de kadın devrimi yaşıyor

Sefa Kaplan Hürriyet

December 26, 2007

Kısa adı ESI olan European Stability Initiative tarafından yapılan geniş kapsamlı bir araştırmaya göre, Türkiye ikinci büyük kadın devrimini yaşıyor. Başta Türk Ceza Yasası olmak üzere yapılan bir dizi düzenleme ile kadının ikinci sınıf vatandaş olma özelliği ortadan kaldırıldı. Araştırmada, söz konusu süreçte Hürriyet’in "Aile İçi Şiddete Hayır" ve Milliyet’in "Baba Beni Okula Gönder" kampanyalarının da etkili olduğu belirtiliyor.

BERLİN merkezli bir sivil toplum kuruluşu olan European Stability Initiative (Avrupa İstikrar Girişimi) tarafından on sekiz ayda yapılan bir araştırma, Türkiye'nin Cumhuriyet döneminin ikinci büyük kadın devrimini yaşadığını ortaya koyuyor. "İkinci Kadın Devrimi / Feminizm, İslam ve Türkiye Demokrasisinin Olgunlaşması" başlıklı araştırma, siyasetçiler, aktivistler, öğretim üyeleri ve iş dünyası temsilcileri ile kadın sığınma evlerinden İran sınırındaki yerleşim yerlerine uzanan geniş bir çerçevede yapıldı.

Raporun özetinde, Türkiye'deki ilk kadın devriminin Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte Atatürk döneminde yaşandığı hatırlatılıyor ve bu dönemin genel olarak bilindiği belirtiliyor. 2001'den itibaren başlayan ikinci reform döneminin ise yeteri kadar bilinmediği ifade edilerek şöyle deniliyor:

"İkinci reform dönemi ise 2001'de başlayan sürece kapsıyor. Medeni Kanun'da yapılan değişiklikler ile erkek ve kadının evlilik, boşanma ve mal sahipliğinde hakları eşitlenirken, kabul edilen Yeni Ceza Kanunu, kadın cinselliğini aile namusundan ziyade birey hakları çerçevesinde ele alıyor. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yapılan değişiklik, devlete kadın-erkek eşitliğini sağlama yükümlülüğünü veriyor. Yasal değişiklikler, Aile Mahkemeleri'nin kurulması, İş Kanunu'nda değişiklik, aile içi şiddetle mücadele gibi konuları ve kız çocuklarının okula gönderilmesine dair yeni girişimler düzenliyor. Bu sayılanlar, Türkiye'de kadının yasal konumu açısından 80 senedir gerçekleştirilen en önemli atılımlar niteliğinde. Bu değişiklikler sonucunda Türkiye'nin tarihinde ilk defa yasal çerçeve itibarıyla ataerkil düzeni geçmişte bıraktığını da söylemek mümkün."

ESI tarafından hazırlanan raporda, Avrupa Birliği sürecinin de söz konusu değişikliklerde son derece etkili olduğu vurgulanarak, "Bu rapor, Türkiye'nin AB üye adaylığı statüsünü elde ettiği 1999 yılında yazılıydı olduğu sonuçlar oldukça kötümser olurdu. Fakat 2007'de çok farklı bir bakış açısından bakabilmekteyiz (...). Bunlar, çokeşliliğin kaldırıldığı 1920'lerden beri bu konuda gerçekleştirilen en radikal reformlar. Türkiye, tarihinde ilk defa 'ataerkil-sonrası' bir yasal çerçeveye sahip olmakta."

Ancak, bütün bunların yeterli olmadığı da özellikle vurgulanıyor ve Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan uluslararası araştırmada, cinsiyet eşitsizliği konusunda Türkiye'nin 115 ülke arasında 105. sırada yer aldığı da hatırlatılıyor: "Türkiye cinsiyet eşitsizliği açısından hemen hemen her ölçüte göre Avrupa ülkelerinin gerisinde yer alıyor. Parlamentoda temsilde en az sayıda kadın, işgücünde en düşük kadın oranı, kadınlar arasında okuryazar oranı açısından en kötü durumdaki ülke de yine Türkiye."

İslami Kalvinistler raporu da ESI'nin

Kısa adı ESI olan European Stability Initiative (Avrupa İstikrar Girişimi) tarafından daha önce hazırlanan "İslami Kalvinistler: Orta Anadolu'da Değişim ve Muhafazakârlık" araştırması da büyük ilgi görmüş ve günlerce tartışılmıştı. Berlin merkezli bir kuruluş olan ESI'nin amacı, Avrupa'nın istikrar ve refah konusunda karşılaştığı güçlükleri analiz eden raporlar hazırlamak. ESI'nin "İkinci Kadın Devrimi" başlıklı raporu, yayımlandığı günün koşulları dolayısıyla kamuoyuna yeterince yansımamıştı.